

From: gender zorgen <5.1.2.e@gmail.com>
Date: Monday, June 1, 2026, 4:27 PM
To: EK-postbus <postbus@eerstekamer.nl>
Subject: Dringende oproep tot uitstel van stemming Wet strafbaarstelling conversiehandelingen (36.178)

U ontvangt niet vaak e-mail van 5.1.2.e@gmail.com. [Ontdek waarom dit belangrijk is](#)

Geachte leden van de Eerste Kamer,

Morgen, 2 juni 2026, staat de plenaire stemming gepland over de Wet strafbaarstelling conversiehandelingen. De wet stelt conversiehandelingen strafbaar. Voor artsen en zorgverleners geldt een uitzondering: zij zijn niet strafbaar als zij handelen volgens de geldende zorgvuldigheidseisen. Wat die eisen zijn, wordt in de praktijk bepaald door de medische richtlijn voor transgenderzorg. Die richtlijn is officieel achterhaald verklaard en wordt op dit moment herzien. Tegelijkertijd beoordeelt de Gezondheidsraad in opdracht van de minister van VWS of de richtlijn de wetenschappelijke én juridische toets doorstaat. Die resultaten worden over enkele weken verwacht.

Wie morgen voor deze wet stemt, doet dat zonder te weten of de richtlijn de wetenschappelijke én juridische toets doorstaat.

1. De Gezondheidsraad publiceert over enkele weken haar advies over exact dit onderwerp

De Gezondheidsraad voert op dit moment een apart adviestraject uit over transgenderzorg voor jongeren, in opdracht van de minister van VWS. De publicatie wordt eind tweede kwartaal 2026 verwacht. Dat is over enkele weken.

De Gezondheidsraad geeft in dat advies precies de antwoorden op vragen waar de Eerste Kamer op zijn minst op had moeten wachten:

- Past de richtlijn voor transgenderzorg bij jongeren binnen het gezondheidsrechtelijk kader?
- Wat zijn de (langetermijn)gevolgen van puberteitsremmers en genderbevestigende hormoonbehandelingen voor de fysieke en mentale gezondheid?
- Wat is er wetenschappelijk bekend over spijt na behandeling?
- En, letterlijk uit de startbrief van de Gezondheidsraad zelf: "Hierbij zal een vergelijking worden gemaakt met Europese landen met een andere zorgstandaard." Dat zijn de landen die na onafhankelijke reviews hun richtlijnen hebben aangescherpt: Zweden, Finland, Noorwegen, het Verenigd Koninkrijk.

De Eerste Kamer stemt morgen over een wet waarvan de juridische werking afhangt van een richtlijn die haar eigen adviesorgaan op dit moment beoordeelt. Dat advies is er nog niet. Dat is een omgekeerde volgorde die zich moeilijk laat verdedigen.

2. De medische richtlijn is officieel in herziening

De Kwaliteitsstandaard Transgenderzorg Somatisch - de Nederlandse richtlijn die de norm bepaalt voor aanvaardbare zorg - is door het Kennisinstituut van de Federatie Medisch Specialisten geëvalueerd in opdracht van ZonMw. De conclusie was: de standaard is deels achterhaald en moet worden herzien. Die herziening is inmiddels gestart, uitgevoerd door de Nederlandse Internisten Vereniging, in samenwerking met een multidisciplinaire werkgroep.

Tegelijkertijd beoordeelt de Gezondheidsraad in opdracht van de minister of die richtlijn de wetenschappelijke én juridische toets doorstaat. Beide processen lopen nog. Er zijn nog geen uitkomsten.

Het legaliteitsbeginsel vereist dat strafbaarstellingen helder, stabiel en kenbaar zijn. In de rechtspraak vormt de geldende medische richtlijn een belangrijke maatstaf voor wat als zorgvuldig handelen wordt beschouwd. Een wet waarbij de grens tussen strafbaar en toelaatbaar medisch handelen mede wordt bepaald door een richtlijn die zelf ter discussie staat, voldoet daar niet aan.

3. Internationale reviews ondermijnen de wetenschappelijke grondslag

Het Verenigd Koninkrijk (Cass Review, 2024), Zweden, Finland en Noorwegen concludeerden na onafhankelijke reviews dat de evidentie voor medische genderinterventie bij minderjarigen van onvoldoende kwaliteit is om als basis voor beleid te dienen. Nederland is bezig wetgeving te verankeren op basis van een paradigma dat elders juist wordt verlaten.

4. Juridische kwetsbaarheden die de Raad van State niet heeft kunnen beoordelen

Na de tweede nota van wijziging is de wet ingrijpend gewijzigd. Een deel van de commissie voor Justitie en Veiligheid wenste hierop een nieuw advies van de Raad van State, een gebruikelijk en legitiem verzoek. Dit verzoek is in meerderheid afgewezen. De volgende bezwaren zijn daardoor onbeoordeeld gebleven:

- Rechtszekerheidsbeginsel: centrale begrippen als ‘conversiehandeling’ en ‘genderidentiteit’ zijn niet wettelijk gedefinieerd. Therapeuten, artsen en ouders kunnen niet weten welke gesprekken of handelingen strafbaar zijn.
- Vrijheid van meningsuiting en godsdienstvrijheid (art. 7 Grondwet, art. 9 en 10 EVRM): de wet raakt aan gesprekken in pastorale, therapeutische en gezinscontexten zonder scherpe grenzen.
- Jurisprudentierisico: als de wet in werking treedt terwijl de richtlijn nog in herziening is, zullen rechters uitspraken doen op basis van een richtlijn die vervolgens wordt aangepast. Die jurisprudentie werkt door, ook nadat de richtlijn is gewijzigd. De Eerste Kamer bouwt daarmee rechtsonzekerheid in die later moeilijk te corrigeren is.

5. Mijn verzoek

Ik verzoek u met klem één of meer van de volgende stappen te zetten:

- Stel de stemming uit totdat het advies van de Gezondheidsraad beschikbaar is. Dat advies verschijnt over enkele weken. De Eerste Kamer als *chambre de réflexion* is dit aan zichzelf verplicht.
- Sluit het gender-onderdeel uit van deze conversiewet.
- Vraag alsnog advies aan de Raad van State over de gewijzigde wet, in het bijzonder over de juridische houdbaarheid van de genderidentiteitscomponent.

De Eerste Kamer is er om te bewaken dat wetgeving zorgvuldig, proportioneel en rechtsstatelijk deugdelijk is. Wie morgen voor deze wet stemt, doet dat zonder te weten of de richtlijn de wetenschappelijke én juridische toets doorstaat.

Een gedetailleerde methodologische analyse van de Nederlandse kwaliteitsstandaarden is beschikbaar via genderzorgen.substack.com.

Met vriendelijke groet,
Genderzorgen
genderzorgen.substack.com